

Sag C-195/23**Sammendrag af anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 98, stk. 1, i Domstolens procesreglement****Dato for indlevering:**

27. marts 2023

Forelæggende ret:

Tribunal du travail francophone de Bruxelles (Belgien)

Afgørelse af:

13. marts 2023

Sagsøger:

GI

Sagsøgt:

Partena, assurances sociales pour travailleurs indépendants ASBL

1. Twistens baggrund og de faktiske omstændigheder

- 1 GI, der er tjenestemand ved Europa-Kommissionen, har siden 2015 udøvet bibeskæftigelse som underviser i et omfang på højst 20 timer om året.
- 2 Ved skrivelse af 4. juli 2018 gjorde Institut national d'assurances sociales pour travailleurs indépendants (herefter »INASTI«) GI opmærksom på, at han i sin egenskab af underviser udøvede selvstændig virksomhed og opfordrede ham til at tilslutte sig en socialsikringskasse efter eget valg.
- 3 GI tilsluttede sig socialsikringskassen Partena og indbetalte socialsikringsbidrag.
- 4 Den 15. marts 2022 anfægtede GI, at han var omfattet af den belgiske socialsikringsordning for selvstændige erhvervsdrivende og anmodede Partena om at tilbagebetale ham de socialsikringsbidrag på i alt 3 242,09 EUR, som han havde indbetalt.
- 5 Den 13. oktober 2022 indbragte GI sagen for den forelæggende ret tribunal du travail francophone de Bruxelles (den fransksprogede arbejdsret i første instans i Bruxelles, Belgien).

2. Relevante bestemmelser

A. *Traktaten om Den Europæiske Union*

6 Artikel 4, stk. 3, TEU, bestemmer:

»I medfør af princippet om loyalt samarbejde respekterer Unionen og medlemsstaterne hinanden og bistår hinanden ved gennemførelsen af de opgaver, der følger af traktaterne.

Medlemsstaterne træffer alle almindelige eller særlige foranstaltninger for at sikre opfyldelsen af de forpligtelser, der følger af traktaterne eller af retsakter vedtaget af EU-institutionerne.

Medlemsstaterne bistår Unionen i gennemførelsen af dens opgaver og afholder sig fra at træffe foranstaltninger, der kan bringe virkeliggørelsen af Unionens mål i fare.«

B. *Protokol nr. 7 vedrørende Den Europæiske Unions privilegier og immuniteter (EUT 2010, C 83, s. 266)*

7 Artikel 12 bestemmer:

»Løn, vederlag og honorarer, som Unionen udbetaler sine tjenestemænd og øvrige ansatte, beskattes til fordel for Unionen på de betingelser og efter den fremgangsmåde, der fastsættes af Europa-Parlamentet og Rådet ved forordning efter den almindelige lovgivningsprocedure og efter høring af de berørte institutioner

Tjenestemændene og de øvrige ansatte fritages for national beskatning af løn, vederlag og honorarer, som de modtager fra Unionen.«

8 Artikel 14 bestemmer:

» Europa-Parlamentet og Rådet fastlægger ved forordning efter den almindelige lovgivningsprocedure og efter høring af de berørte institutioner den ordning for sociale ydelser, som skal gælde for Unionens tjenestemænd og øvrige ansatte.«

3. Parternes argumenter

A. *GI*

9 GI gør i det væsentlige gældende, at forpligtelsen til at være omfattet af den sociale sikringsordning for selvstændige erhvervsdrivende er i strid med princippet om, at kun én social sikringsordning finder anvendelse på EU-institutionernes tjenestemænd, med artikel 4, stk. 3, TEU og med princippet om

loyalt samarbejde, idet den udgør en hindring, der kan afholde personer fra at udøve en erhvervsaktivitet ved en EU-institution.

B. Partena

- 10 Efter INASTI's opfattelse opfylder GI definitionen på en selvstændig erhvervsdrivende for så vidt angår den undervisning, som han udøver, og han skal derfor være tilsluttet en socialsikringskasse for selvstændige erhvervsdrivende og betale socialsikringsbidrag.

4. Tribunal du travails bemærkninger

- 11 Da GI er EU-tjenestemand, skal der tages hensyn til artikel 12 og 14 i protokol nr. 7 vedrørende Den Europæiske Unions privilegier og immuniteter.
- 12 Ved dom af 10. maj 2017, Lobkowicz, C-690/15, EU:C:2017:355, har Domstolen udtalt følgende:

»36. [...] Unionens tjenestemænd er [...] underlagt EU-institutionernes fælles sociale sikringsordning, der i henhold til Protokollens artikel 14 er fastsat af Europa-Parlamentet og Rådet i forordninger, der er vedtaget efter den almindelige lovgivningsprocedure og efter høring af institutionerne.

[...]

41. I lighed med Protokollens artikel 12, der indfører en ensartet beskatning af løn, vederlag og honorarer, som Unionen udbetaler sine tjenestemænd, til fordel for Unionen og dermed fritager disse beløb for national beskatning, skal denne protokols artikel 14, der tillægger EU-institutionerne kompetencen til at fastsætte en ordning for sociale ydelser til deres tjenestemænd, anses for at indebære, at medlemsstaterne fratages kompetencen til at forpligte Unionens tjenestemænd til medlemskab af en national social sikringsordning og til at gøre det obligatorisk for disse tjenestemænd at bidrage til finansieringen af en sådan ordning.

[...]

44 Det følger af det ovenstående, at kun **Unionen – og ikke medlemsstaterne – har kompetence til at fastsætte de regler, der skal gælde for Unionens tjenestemænd for så vidt angår disses forpligtelser på det sociale sikringsområde.**

45 **Protokollens artikel 14 og vedtægtens bestemmelser vedrørende Unionens tjenestemænds sociale sikring opfylder** nemlig, således som generaladvokaten har anført i punkt 76 i forslaget til afgørelse, **en funktion i forhold disse tjenestemænd, der svarer til den, der er omhandlet i artikel 13 i forordning nr. 1408/71 og i artikel 11 i forordning nr. 883/2004, der består i**

at forbyde, at Unionens tjenestemænd forpligtes til at bidrage til forskellige ordninger på området.

46 En national lovgivning som den, der er omhandlet i hovedsagen, og som belaster en EU-tjenestemands løn med sociale bidrag og sociale opkrævninger, der specifikt skal anvendes til finansiering af den berørte medlemsstats sociale sikringsordninger, tilsidesætter således den enekompetence, der er tillagt Unionen både i Protokollens artikel 14 og i vedtægtens relevante bestemmelser, navnlig dem, der fastsætter de obligatoriske bidrag, som Unionens tjenestemænd skal betale til finansieringen af en social sikringsordning.

[...]

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Store Afdeling) for ret:

Artikel 14 i protokol (nr. 7) vedrørende Den Europæiske Unions privilegier og immuniteter, der er opført som bilag til EU-traktaten, EUF-traktaten og Euratomtraktaten, og bestemmelserne i vedtægten for tjenestemænd i Den Europæiske Union vedrørende EU-institutionernes fælles sociale sikringsordning skal fortolkes således, at de er til hinder for en national lovgivning som den, der er omhandlet i hovedsagen, der fastsætter, at indtægter af fast ejendom oppebåret i en medlemsstat af en af Unionens tjenestemænd, der er skattemæssigt hjemmehørende i denne medlemsstat, pålægges sociale bidrag og sociale opkrævninger, der skal anvendes til finansiering af den sociale sikringsordning i denne medlemsstat.« (den forelæggende rets fremhævelse)

- 13 Den sociale sikringsordning for tjenestemænd i Den Europæiske Union er således en fælles ordning med hensyn til hvilken, Unionen har enekompetence.
- 14 Princippet om, at kun én lovgivning finder anvendelse, er fastsat i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 883/2004 af 29. april 2004 om koordinering af de sociale sikringsordninger.
- 15 I lyset af Domstolens praksis finder forordning (EF) nr. 883/2004, og særlig artikel 11, stk. 1, vedrørende princippet om, at kun én lovgivning finder anvendelse, imidlertid ikke anvendelse på tjenestemænd ved Den Europæiske Union (jf. i denne retning dom af 16.12.2004, My, C-293/03, EU:C:2004:821, og af 10.5.2017, Lobkowicz, C-690/15, EU:C:2017:355)
- 16 Spørgsmålet er imidlertid, om et sådant princip kan anvendes analogt på EU-tjenestemænd. I dom af 10. maj 2017, Lobkowicz, C-690/15, EU:C:2017:355, synes Domstolen at svare bekræftende, men det præjudicielle spørgsmål vedrørte indtægter af fast ejendom og ikke indtægter af andet arbejde end det, der er forbundet med stillingen som EU-tjenestemand, hvilket ikke svarer til GI's situation, idet han udøver en anden erhvervsaktivitet.
- 17 Endvidere har Domstolen under henvisning til princippet om loyalt samarbejde, der er fastsat i artikel 14, stk. 3, TEU, set bort fra en medlemsstats nationale

bestemmelser på det sociale sikringsområde med den begrundelse, at disse bestemmelser kan udgøre en hindring og dermed afholde personer fra at udøve en erhvervsaktivitet ved Den Europæiske Unions institutioner.

- 18 Ved dom af 10. september 2015, Wojciechowski, C-408/14, EU:C:2015:591, har Domstolen udtalt følgende:

»44. En sådan lovgivning kan nemlig afholde en arbejdstager, der har opnået en vis anciennitet i henhold til denne medlemsstats pensionsordning for lønmodtagere, fra at acceptere en ansættelse i en EU-institution beliggende i denne medlemsstat, eller få ham til førtidigt at opgive det hverv, han har varetaget, idet han, som følge af denne lovgivning ved at arbejde i en sådan institution eller ved her at gennemføre en lang karriere, risikerer at miste muligheden for at få tildelt de pensionsrettigheder, som han har erhvervet på grundlag af de aktiviteter som lønmodtager, han har udøvet i denne medlemsstat inden sin indtræden i Unionens tjeneste.

45 Sådanne konsekvenser er uacceptable under hensyn til den pligt til loyalt samarbejde og loyal bistand, der påhviler medlemsstaterne over for Unionen, og som kommer til udtryk i den pligt, der er knæsat i artikel 4, stk. 3, TEU, til at lette Unionen gennemførelsen af dens opgaver.«

- 19 Ved dom af 4. februar 2015, Melchior, C-647/13, EU:C:2015:54, har Domstolen udtalt følgende:

»27. En medlemsstats lovgivning om afvisning af med henblik på adgangen til udbetaling af arbejdsløshedsunderstøttelse at tage hensyn til beskæftigelsesperioder tilbagelagt som kontraktansat i en af Den Europæiske Unions institutioner beliggende i denne medlemsstat kan ligeledes gøre det vanskeligere for disse institutioner at ansætte kontraktansatte. Som generaladvokaten har anført i punkt 51-53 i forslaget til afgørelse, kan en sådan lovgivning nemlig afholde de arbejdstagere, der er bosat i denne medlemsstat, fra at søge ansættelse i en stilling i en EU-institution, hvis varighed er begrænset ved lov, hvilket gør, at de på sigt skal integreres eller genintegreres på det nationale arbejdsmarked, når de som følge af dette arbejde risikerer ikke at opnå det antal arbejdsdage, der kræves i denne lovgivning for at oppebære ydelser i tilfælde af arbejdsløshed.

28. En sådan lovgivning risikerer at medføre samme afskrækkende virkning for så vidt angår den manglende sidestilling af arbejdsløshedsdage, for hvilke der er udbetalt arbejdsløshedsunderstøttelse i medfør af ansættelsesvilkårene, med arbejdsdage med henblik på tildeling af ret til arbejdsløshedsunderstøttelse i denne medlemsstat, eftersom dage, hvor der er udbetalt arbejdsløshedsunderstøttelse i henhold til den pågældende medlemsstats lovgivning, kan sidestilles på denne måde.«

- 20 Endelig har Domstolen i dom af 10. maj 2017, Lobkowicz, C-690/15, EU:C:2017:355, udtalt følgende:

»47 Desuden risikerer en sådan lovgivning at føre til, at Unionens tjenestemænd ikke behandles lige, og følgelig at lysten til at udøve en erhvervsaktivitet i en EU-institution forsvinder, henset til, at visse tjenestemænd ville være forpligtet til at bidrage ikke alene til EU-institutionernes fælles sociale sikringsordning, men også til en national social sikringsordning.«

- 21 Det fremgår af den citerede retspraksis, at en sag som den, der vedrører GI, tilsyneladende endnu ikke er blevet behandlet og forelagt Domstolen. Spørgsmålene om, hvorvidt GI er forpligtet til at betale bidrag til den belgiske socialsikringsordning for selvstændige erhvervsdrivende kan imidlertid kun behandles i lyset af Domstolens besvarelse af det præjudicielle spørgsmål, der forelægges i henhold til artikel 267 TEUF.
- 22 Tribunal du travail (arbejdsret i første instans) henviser til, at et lignende præjudicielt spørgsmål, som dog indgår i en anden sammenhæng, er blevet forelagt Domstolen inden for rammerne af en anmodning om præjudiciel afgørelse den 9. juni 2022 som sag C-415/22.

5. Det præjudicielle spørgsmål:

- 23 Tribunal du travail (arbejdsret i første instans) forelægger Domstolen følgende spørgsmål:

»Er protokol (nr. 7) vedrørende Den Europæiske Unions privilegier og immuniteter, navnlig artikel 14 heri, princippet om, at kun én social sikringsordning finder anvendelse på arbejdstagere eller selvstændige erhvervsdrivende, der er erhvervsaktive eller pensionerede, og princippet om loyalt samarbejde som omhandlet i artikel 4, stk. 3, i traktaten om Den Europæiske Union til hinder for, at en medlemsstat fastsætter en forpligtelse for en tjenestemand, der ud over tjenesten ved en EU-institution med denne institutions tilladelse udøver bibeskæftigelse som underviser, til at være omfattet af en national social sikringsordning og kræver, at den pågældende betaler socialsikringsbidrag, når denne tjenestemand allerede i henhold til vedtægten er omfattet af den fælles sociale sikringsordning for Den Europæiske Unions institutioner?«